

УДК 378.09

ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ОСВІТИ США

Бичок Алла Володимирівна

м.Тернопіль

У статті розглянуто значення інформаційно-комунікативних технологій у системі освіти США.

Ключові слова: значення, інформаційний, технологія, система, освіта США, Інтернет.

Інтернет є невід'ємною складовою освітнього процесу, який сприяє всебічному розвитку людини як особистості та її найвищої цінності для суспільства; зумовлює нагальну проблему обґрунтування нових підходів у системі освіти щодо підготовки фахівців, які поєднували би глибокі фундаментальні теоретичні знання та ретельну практичну підготовку. Використання комп'ютерних технологій дає змогу реалізувати важливий дидактичний принцип індивідуалізації навчання. Ця проблема розглянута у працях D. A. Crystal, G. Dudeney, D. Teeler, P. Gray, M. Warschauer.

Метою нашої статті є виокремлення соціокультурної характеристики Інтернет-середовища як глобального полікультурного середовища проживання сучасної особистості та його значення у системі освіти США.

Завданнями дослідження є:

1) дослідити рівень міжнародного співробітництва між вищими навчальними закладами США та європейськими країнами у поширенні та пропаганді Інтернет-технологій;

2) визначити розробку білінгвальних моделей полікультурної освіти з компонентом інформаційних технологій;

3) виокремити головні взаємозв'язані та взаємообумовлені складові інформаційних технологій у системі полікультурної освіти США.

Варто зазначити, що мережа Інтернет є природним глобальним полікультурним середовищем, в якому потрібно звернути увагу на [1]:

- зростаючу багатомовність Інтернет-середовища щодо глобального спілкування у сучасному світі, при якому спостерігається стрімкий рух від домінування англійської мови до багатомовності;
- полікультурність як значну характеристику Інтернет-простору в ХХІ столітті з поєднанням відео та інших медіа ресурсів, які дають можливість індивіду «познайомитися» з вербальними та невербальними особливостями різних культур, в основі яких є мови із найрізноманітнішим діапазоном соціальних функцій;
- культурний потенціал Інтернет-ресурсів як збереження культурної спадщини народів світу, які знаходяться в Інтернет-просторі;
- інформаційно-комунікативні технології як засіб розширення кордонів полікультурного бачення світу людиною;
- Інтернет-середовище як приклад безконфліктного існування різних видів культури: «високої», «побутової», «масової»;
- інформаційно-комунікативні технології, які виступають інструментами задоволення різних по-

треб індивіда: комунікативних, країнознавчих та пізнавальних, а також природних «стимулів» інтерактивної діяльності особистості в її сферах життєдіяльності.

Як відомо, людина може бути одночасно представником не лише етнічної, національної, регіональної чи континентальної культури, а також і належати до певного переліку субкультур (наприклад, вікова субкультура, субкультура професійної сфери, субкультура певного соціального спрямування). В освітньому процесі США важливу роль відіграють іноземні мови, які спрямовані на:

1) розвиток іншомовної комунікативної компетенції;

2) досягнення позитивної соціалізації індивіда за допомогою мов;

3) забезпечення належного виховання та когнітивного розвитку особистості в умовах навчального іноземного спілкування.

При цьому потрібно звернути увагу на монологічну та білінгвальну компетенції. Нині в освіті США як і в загальноєвропейській мовній педагогіці вважають, що іншомовна комунікативна компетенція формується та розвивається в єдності всіх її компонентів. Використання Інтернет-ресурсів значно сприяє різнобічному культурному розвитку індивіда за умови, якщо він [індивід] володіє інформаційно-комунікативними технологіями не нижче рівня А1 (базовий рівень) і комунікативною компетенцією не нижче рівня В1 (пороговий рівень) [2].

Таким чином, взаємообумовлений розвиток комунікативної компетенції та Інтернет-середовище як відкритий комунікативно-інформаційний та мультимедійний простір, який використовується з метою засвоєння індивідом культурно-мовленнєвих досягнень людської цивілізації загалом.

Важливими для Інтернет-тексту є такі складові, які взаємодоповнюють одна одну:

- вербальна (містить різноманітні функціональні типи вербального тексту);
- графічна (поєднує вербально-схематичні та образно-схематичні способи передавання інформації);
- звукова (характеризується наявністю аудіо- та відеотекстів);
- кольорова (містить кольорові гами в оформленні веб-сторінок);
- символічна (характеризується символами і знаками, що є певними прототипами слів і вербальних фраз).

Зазначимо, полікультурне та технологічно доступне Інтернет-середовище сприяє залученню Інтернет-користувачів до досягнень людської цивілізації і використання культурної спадщини людства. Проте, рівень забезпечення освітніх та інших потреб користувачів залежить від рівня володіння ними не лише англійською мовою, але й іншими мовами міжнародного спілкування (наприклад, німецькою, фран-

цузькою, російською, китайською чи арабською), які є важливими для культурно-мовленнєвого розвитку конкретної особистості.

Важливу роль при цьому відіграють рівень загальної культури, інформаційної культури, соціокультурної освіченості, сформованості комунікативно-когнітивних стратегій, інтегрованих комунікативно-когнітивних та інформаційно-комунікативних технологічних умінь, які в поєднанні дають можливість опанувати роль суб'єкта діалогу культур.

Вважаємо, що для полікультурного розвитку індивіда важливим є не лише спілкування з носіями мови, яку вивчають, але і з не носіями мови у її робочому варіанті. Інформаційно-комунікативні технології, які орієнтуються на вивчення мов у контексті діалогу культур, є важливою передумовою у системі освіти США.

Науковці зазначають, що багатосторонній культурний розвиток особистості на сьогоднішній день спрямований на:

- розвиток ціннісно-зорієнтованих стратегій розуміння та інтерпретації явищ у сучасному полікультурному та багатомовному світі;
- навчання ефективним способом співпраці з представниками найрізноманітніших культур і субкультур при розв'язанні проблем у різних сферах людської діяльності;
- надання допомоги у засвоєнні культурних досягнень інших спільнот та цивілізації в цілому.

Входження у багатокультурне Інтернет-середовище нових культурно-мовних співтовариств, оволодіння базовими інформаційно-комунікативними технологіями стимулюють посилення міжнародного співробітництва США та інших європейських країн, їх вищими навчальними закладами у поширенні та пропаганді Інтернет-технологій. Отже, було досліджено:

- 1) вивчення рівня інформаційно-технологічного устаткування;
- 2) пошук оптимальних форм навчання грамотності інформаційно-комунікативних технологій;
- 3) обмін досвідом щодо використання Інтернет-технологій в освітньому просторі Північної та Південної Америки, Європи та Азії;
- 4) розробка та реалізація спільних програм з метою здійснення ефективної інтеграції інформаційних і комунікативних технологій, акцентування уваги на моделях полікультурної взаємодії;
- 5) розробка кодексу поведінки учасників різних форм взаємодії та співробітництва в Інтернет-середовищі;
- 6) створення спеціального освітнього порталу для обміну досвідом;
- 7) вивчення питань щодо необхідної та достатньої інформаційно-комунікативної та дидактичної основи диференційного використання Інтернет-технологій на різних ступенях здобуття освіти у США;
- 8) виокремлення загальних вимог до конкретних рівнів володіння інформаційно-комунікативними технологіями.

Зазначимо, що при розробці білінгвальних моделей полікультурної освіти з інформаційним компонентом потрібно враховувати:

- опис жанрового різноманіття, стилістики і типо-

логії функціональних Інтернет-текстів у контексті комунікативно-орієнтованої лінгвістики;

- проведення дидактично-орієнтованого комплексного аналізу білінгвальних або трілінгвальних Інтернет-текстів, які належать до певного жанру та стилю [3];
- дослідження вербального, візуального та графічного Інтернет-мовлення спільних та відмінних особливостей національних варіантів;
- вивчення головних компонентів в етиці міжкультурного спілкування в Інтернет-середовищі;
- експериментальне вивчення дидактичного потенціалу різних інтерактивних форм Інтернет-спілкування в плані їх навчального використання, або моделювання на їх основі форм навчальної взаємодії з метою розвитку міжкультурної чи полікультурної білінгвальної комунікативної компетенції у навчальному закладі;
- визначення загальнотеоретичних методичних і країнознавчих основ інформаційних технологій та методів, спрямованих на підготовку до міжкультурного спілкування;
- виокремлення критеріїв оцінки ступеня успішності Інтернет-технологій щодо підготовки студентів і школярів до міжкультурного спілкування й співпраці в Інтернет-середовищі та в реальному світі.

Сучасна наука не може не звернути уваги на головні взаємозв'язані та взаємообумовлені складові інформаційних технологій у системі полікультурної освіти США: інформаційну, комунікативну чи комунікативно-інтерактивну, медійно-візуальну та візуально-графічну. Розглянемо детальніше кожен вищезазначений складову.

В основі інформаційної складової є вміння, які дають змогу забезпечити доступ до Інтернет-інформації, а також ефективно визначити, класифікувати, інтерпретувати, оцінити, генерувати і поширити інформацію. Виокремимо такі вміння:

- 1) використання комп'ютерних програм з метою виявлення інформаційних подібностей, а також плагіату;
- 2) оцінювання рівня корисності Інтернет-ресурсів для задоволення конкретних особистісно-значимих освітніх та інших потреб індивіда;
- 3) встановити випадки інформаційного маніпулювання свідомістю особистості та попередити випадки інформаційного вандалізму в Інтернет-середовищі.

Комунікативна або комунікативно-інтерактивна складова спрямована на створення якісних навчальних матеріалів до міжкультурної взаємодії в Інтернет-середовищі із врахуванням соціокультурної та лінгвокраїнознавчої специфіки в Інтернет-спілкуванні на конкретній мові при взаємодії з носіями або з не носіями мови. У навчальному процесі формуються уявлення про функціональні фактори спілкування та відпрацьовуються вміння видозмінювати свою поведінку відповідно зі змінами завдань, змістом та умовами спілкування. При цьому потрібно зважати на:

- соціокультурні особливості мови Інтернету та відмінності за межами Інтернет-середовища;
- жанри Інтернет-тексту, їх функціональні типи і різновиди, які характерні для діяльності людини у конкретній сфері Інтернет-взаємодії;

- комунікативне поєднання різних видів мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння, письма) та їх особливості в Інтернет-текстах;
- інформаційно-комунікативне злиття різноманітних мультимедійних форм на веб-сайтах;
- дотримання Інтернет-етикету користувачами в Інтернет-середовищі;
- створення Інтернет-можливостей для розкриття творчого потенціалу особистості у створенні вербальних, вербально-візуальних та візуально-графічних Інтернет-текстів;
- критерії оцінки ефективності Інтернет-спілкування та Інтернет-співпраці.

Вищеназвані складові є комунікативною та соціокультурною основою для формування умінь спілкування в Інтернет-ситуаціях міжкультурного характеру.

Варто підкреслити, що Інтернет-спілкування частково входить у комунікативно-рецептивну і комунікативно-інтерактивну складову, але інколи вони самостійно функціонують в Інтернет-середовищі.

Міжкультурне Інтернет-середовище стає дедалі більше багатомовним, полікультурним, демократичним. Потрібно враховувати і той факт, що складові цього середовища можуть бути поза межами класичних моральних принципів та інших складових поведінки людини. Отже, позитивний чи негативний вплив Інтернет-середовища залежить, перш за все, від рівня культури людини, її цінностей, стилю та способу життя.

Назвемо фактори, які впливають на індивід та

його подальші вчинки:

- рівень Інтернет-користувача щодо його інтелектуального розвитку, загальної культури, комунікативного розвитку (монолінгвального, білінгвального, трілінгвального), володіння інформаційно-комунікативними технологіями для задоволення широкого спектру освітніх та інших потреб;
- рівень культури Інтернет-груп у плані освітніх і самоосвітніх потреб, національних пріоритетів у ставленні до взаємодії між культурою мас і високою культурою, культурних переваг та етикету в Інтернет-середовищі;
- якість медійного Інтернет-тексту, що є інструментом цілеспрямованої багатофункціональної взаємодії на особистість, соціальні та професійні групи;
- відсутність домінування маніпулятивних елементів.

Таким чином, у статті виокремлено соціокультурні характеристики Інтернет-середовища як глобального полікультурного середовища проживання сучасної особистості та його значення у системі освіти США. Нами досліджено рівень міжнародного співробітництва між вищими навчальними закладами США та європейськими країнами у поширенні та пропаганді Інтернет-технологій; визначено розробку білінгвальних моделей полікультурної освіти з компонентом інформаційних технологій; виокремлено головні взаємозв'язані та взаємообумовлені складові інформаційних технологій у системі полікультурної освіти США.

Література та джерела

1. Crystal D. A. Glossary of Netspeak and Textspeak / D. A. Crystal // Edinburgh: Edinburgh University Press, 2004. – 269 S.
2. Dudeney G. The Internet and the Language Classroom / G. Dudeney // Cambridge: CUP, 2000. – 420 S.
3. Teeler D., Gray P. Use the Internet in ELT / D. Teeler, P. Gray // Harlow: Longman, 2000. – 320 S.

В статтє рассмотрено значение информационно-коммуникационных технологий в системе образования США.

Ключевые слова: значение, информационный, технология, система, образование США, Интернет.

The author of the article has singled out the social and cultural characteristics of the Internet environment as a global multicultural environment of modern identity and its role in the USA education system. The level of international cooperation between higher education institutions of the USA and Europe in the dissemination and promotion of Internet technologies has been considered, the development of models of bilingual multicultural education component of information technology has been analysed; singled key interrelated and interdependent elements of information technology in multicultural education system of the United States have been defined.

Key words: the importance, information, the technology, the system, the education in the USA, the Internet.